אגרות הראי"ה – כרך ג' – אגרת תתצט

תמצית האגרת

תאריך ומקום: ז' מנחם אב תרע"ח - הרוגייט
נמען: הרב מאיר צבי יונג, לונדון

הבריאות מעכבת אותו. עניין 'המזרחי' אינו נוגע להם; רבים שאינם רוצים להתאגד עם הציונות ייכנסו לאגודה, וממילא יתרומם גם 'המזרחי'. התקבל מברק מתלמודי התורה במושבות, שהוצאתם 260 לירה לחודש; הרב הרץ כבר שלח 400, ויש לזרזו שוב, אחרת המורים 'פורקי העול' ימשכו את הילדים. הרב קוק מציע לקבוע את ערב ר"ח אלול ליום תענית ותשובה.

עיקרי הדברים

- עיכוב רפואי.
- המזרחי.
- תלמודי התורה במושבות.
- יום תענית.

נוסח האגרת עם ביאור

בגרסה זו משולב ביאור בתוך נוסח האגרת. הביאור מופיע כך: [בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת] *והוא אינו חלק מלשון האגרת.*

ב"ה[1], ז' מנ"א[2] תרע"ח[3], האראגייטה. [ז' מנחם אב תרע"ח (1918). הרוגייט – עיר מרפא בצפון אנגליה, שבה שהה הרב קוק בקיץ תרע"ח לריפוי]

שלו, וברכה, באה"ר[4] לכ"[5] ידי"נ[6] הרב הגאון אוצר תו"י[7] וחכמה רב פעלים מו"ה[8] מאיר צבי ד"ר[9] יונג [הרב ד"ר מאיר צבי יונג, רב "התאחדות בתי הכנסת" בלונדון] שליט"א[10], האב"ד[11] דאגוה"ק[12] בק' לונדון יצ"ו[13].

אחדשה"ט[14].

---

1 ב"ה - ברוך השם
2 מנ"א - מנחם אב
3 תרע"ח - השנה תרע"ח (1917/1918)
4 באה"ר - באהבה רבה
5 לכ' - לכבוד
6 ידי"נ - ידיד נפשי
7 תו"י - תורה ויראה
8 מו"ה - מורנו הרב
9 ד"ר - דוקטור
10 שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
11 האב"ד - האב בית דין
12 דאגוה"ק - דאגודת הקהילות
13 יצ"ו - ישמרה צורה ויחייה
14 אחדשה"ט - אחרי דרישת שלומו הטוב

מכתבו הנכבד הגיעני, והנה כעת מעוכב אני מטעם הרפואה, ומוכרחני להמשיך עוד את ישיבתי פה עד אשר אשלים את חוק המרפא, יתן די שיהי[15] לרפו"ש[16]. ולולא מצב הבריאות המעכבני כבר הי[17] בדעתי לסור למאנשעסתר [מנצ'סטר, שבה קהילה יהודית גדולה; הרב קוק תכנן לבקר בה לקידום "דגל ירושלים"] ועוד לפני התחלת עסקי הרפואה, אבל בביקור הרופא מצא שאני מוכרח להקדים את עסק הרפואה, ות"ל[18] שמעט הוטב לי לפי מה שהי[19] המצב מקודם שהייתי סובל הרבה מכמה רפיונות ל"ע[20].

הענין של המזרחי, [תנועת "המזרחי", המפלגה הדתית בתוך ההסתדרות הציונית. הרב קוק מבהיר ש"דגל ירושלים" אינו מתחרה בה אלא פונה לאלה שאינם מוכנים להצטרף לציונות] אינו נוגע לנו, אקוה שימצאו הרבה שלמי אמוני ישראל, שאינם חפצים בשו"א[21] להתאגד עם הציוניות בכללה, מפני נימוקיהם, ההם יכנסו לאלפיהם בע"ה[22] באגודתנו, [אגודת "דגל ירושלים", שייסד הרב קוק בלונדון בשנת תרע"ח] וממילא יתרומם ג"כ[23] קרן המזרחי במטרתו לחזק את עניני הדת וכל עניני הקודש, ע"י[24] מה שרבים יהיו עמנו. בטח כבר עשה כתר"ה[25] איזה צעדים ע"י המכתב אל בתי הכנסיות. יודיעני נא בטובו מהפרטים שעלו בידו. בכלל הלא פנינו הם מועדות לשלו'[26] ולאחדות כלל עמנו, ולחזק את כל קודש די בישראל ובא"י[27], שעי"ז[28] יתאמץ כח הלאומי הכללי שהוא אחוז תמיד במעמד הרוחני האמיתי.

היום קבלתי דעפעשע [מברק (מגרמנית: Depesche)] מבתי הת"ת[29] שבמושבות, [תלמודי התורה במושבות שייסד ד"ר משה אויערבך בחסות הרב קוק ("נצח ישראל"), שסבלו ממחסור בימי המלחמה] שהם דרושים לעזרה מהירה. הוצאתם היא שתי מאות וששים לי"ש[30] לחודש, והנה בתחילת הזמן הי לי ג"כ ט"ג[31] [טלגרמה – מברק] מהם, ולקחתי דברים עם ד"ר הערץ [הרב הראשי הרב ד"ר יוסף צבי הרץ; ראו כרך ג', אגרת תתפא] ושלח להם ארבע מאות לי"ש, ובזה החזיקו מעמד עד כה. ועתה כבר הגיע התור שצריך למהר לתמוך בידם, כי אם ח"ו[32] יפסיקו את פעולתם ימשיכו המורים פורקי עול התורה אשר בבתי הספר את הילדים אליהם. והנה כבר דרשתי מד"ר[33] הערץ כעת

---

15 שיהי - שיהיה
16 לרפו"ש - לרפואה שלמה
17 הי - היה
18 ות"ל - ותודה לא-ל
19 שהי - שהיה
20 ל"ע - לא עלינו
21 בשו"א - בשום אופן
22 בע"ה - בעזרת השם
23 ג"כ - גם כן
24 ע"י - על ידי
25 כתר"ה - כבוד תורתו רום הדרתו
26 לשלו' - לשלום
27 ובא"י - ובארץ ישראל
28 שעי"ז - שעל ידי זה
29 הת"ת - התלמוד תורה
30 לי"ש - לירות שטרלינג
31 ט"ג - טלגרמה
32 ח"ו - חס ושלום
33 מד"ר - מדרש רבה

ע"פ[34] ט"ג שיחיש את מעשהו, ומאז כבר הבטיחני ע"ז[35], אולי יקח כתר"ה עמו דברים בזה, נוסף ע"מ[36] שאכתב בל"נ[37], ומני' ומנן תסתיים שמעתתא [ממנו וממני תסתיים ההלכה – לשון התלמוד; כאן: בפעולה משותפת יבוא הדבר על תיקונו] בע"ה.

כעת יושב אצלי הרב הורוביץ מליעדז, [ככל הנראה רב מהעיר לידס שבאנגליה] והננו מדברים ע"ד[38] אגודתנו ירושלים, [אגודת "דגל ירושלים"] ונחשוב שבקרוב יהי'[39] פה הוא והרב דייכעש, [הרב ישראל חיים דייכס, רבה של לידס] והרב יפה ממאנשעסטר, [הרב ישראל הכהן יפה, רב במנצ'סטר, מידידי הרב קוק] ועוד, ונשלח לקרא גם לכת"ר[40] ועוד רבנים חשובים, אקוה שיבאו בעה"י[41], ונחל את מעשנו בפרסום הראוי, ומפני אותם שאינם מכירים את טוהר לבבנו ואת גדולת המטרה שיש במפעלנו... סוף סוף יכירו גם הם את צדקנו.

מאד הי' נכון הדבר שנסכים כלנו להודיע בפומבי את יום ער"ח[42] אלול דהאי שתא ליום ת"צ ותשובה, [ערב ראש חודש אלול של שנה זו (תרע"ח) ליום תענית ציבור ותשובה, בעיצומה של מלחמת העולם הראשונה] והתעוררות הלב למע"ט[43], אולי יחנן ד', ויאמר למשחית הרף, [על פי שמואל ב כד, טז; דברי הימים א כא, טו] ויאיר מהרה אור ישועתו ושלומו. יקח נא כתר"ה דברים בזה עם חברינו הרבנים שי'[44] ועם יתר הכוחות אשר ימצא נכון לפניו ויקדים נא להודיעני תוצאות ההשתדלות בזה.

והנני בזה חותם בברכה ובצפיית ישועה לחסדי צור ישראל שיאיר עינינו באור ישועתו, ומבין המצרים ירחיב לנו [על פי איכה א, ג ותהלים ד, ב] ויירים קרן לעמו וישרים יראו וישמחו, [על פי תהלים קז, מב] כנה"ר[45] ונפש ידי"ע[46] דוש"ת[47] באה"ר,

הק' אברהם יצחק הכהן קוק

הנני באה"ר דו"ש[48] כבוד חביבינו הרבנים חברי הועד כולם יתברכו בכט"ס[49].

ידי"ע הנ"ל

נוסח האגרות וההערות: אגרות הראי"ה, כרכים א׳-ד׳

---

34 ע"פ - על פי
35 ע"ז - על זה
36 ע"מ - על מה
37 בל"נ - בלי נדר
38 ע"ד - על דבר
39 יהי' - יהיה
40 לכת"ר - לכבוד תורתו
41 בעה"י - בעזרת השם יתברך
42 ער"ח - ערב ראש חודש
43 למע"ט - למעשים טובים
44 שי' - שיחיה
45 כנה"ר - כנפשו הרמה
46 ידי"ע - ידידו עוז
47 דוש"ת - דורש שלומו ותורתו
48 דו"ש - דורש שלום
49 בכט"ס - בכל טוב סלה